

29.08.2022

Østersø-samarbejdet har fået comeback

I de senere år har Østersøarbejdet været meget lavprioriteret, men krigen i Ukraine har givet samarbejdet en renæssance, nu hvor sikkerhedstruslerne desværre er vendt tilbage.

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

© European Communities 1988

I de senere år har Østersøarbejdet været meget lavprioriteret. Hvor Danmark tidligere havde store ambassader i Estland, Letland og Litauen, droslede vi markant ned efter EU- og NATO-udvidelserne. Nu var den sag ligesom klaret. Sverige og Finland satsede derimod massivt – også erhvervsmæssigt – i Estland og Letland. Imens blev Uffe Ellemann-Jensens "Baltic Development Forum" lukket. Og åbenbart var der heller ikke den store grund til at holde en af hans andre opfindelser, nemlig Østersørådet, i gang med nye aktiviteter. Det Østersøråd, som Ellemann-Jensen startede med sin tyske kollega Hans-Dietrich Genscher i 1992, holdt faktisk ikke møde på udenrigsministerniveau i hele ni år. Først i maj 2022, altså efter Ruslands invasion af Ukraine, samledes ministrene i Kristiansand i Norge.

Og netop krigen er grunden til, at den danske regering er ved at sadle om, og at en ny regering bør gøre det samme. Det er simpelthen blevet tid til at give samarbejdet en renæssance, nu hvor sikkerhedstruslerne desværre er vendt tilbage. Heldigvis er der også ny dynamik. Ministrene er som nævnt begyndt at mødes igen, og på tirsdag har statsminister Mette Frederiksen inviteret hele regionen til Bornholm for at diskutere, hvordan vi går gang med udbygning af havvind i Østersøen. Blandt deltagerne er også EU-Kommissionens formand Ursula von der Leyen og energikommissæren. Hvis forårets Esbjerg-erklæring for havvind i Nordsøen kan få en tvilling med en Bornholm-erklæring, er det godt nyt i kampen for at blive uafhængig

af russiske fossile brændsler. Tilsvarende ville det være godt nyt for vores klimamål, hvis vi i regionen kunne knække koden og få sat handling på visionen om en brint-korridor for lastbiler fra Oslo til Hamborg. En sådan korridor vil også være et vigtigt springbræt for resten af Europa.

Men forhåbentlig har krigen i Ukraine også lært os noget andet. For hånden på hjertet. Hvor mange fulgte før den 24. februar med i de indenrigspolitiske debatter i Finland eller Estland? Med invasionen er vi imidlertid rykket meget mere sammen som region og har erkendt, at vi alle er i samme båd. Et finsk og svensk NATO-medlemskab er essentielt for balternes sikkerhed, ligesom vi alle har kunnet nyde godt af den estiske statsminister Kaja Kallas principielle lederskab. Som bekendt var Estland jo det land, der var hurtigst ude med våbenleverancer til Ukraine – til gavn for vores alles sikkerhed.

Midt i al tragedien gælder det om at udnytte det momentum. Østersørådet må relanceres, og hvem ved, måske kan Baltic Development Forum (BDF) også genopstå i en form – eller som minimum kan tankegods overføres til andet regi. Fordelen ved BDF var, at her var det ikke udelukkende politikere, der mødtes, men også erhvervsliv og civilsamfund – på kryds og tværs. Et topmøde om, hvordan vi mere langsigtet i fællesskab kommer af med de russiske brændsler ville have været et oplagt tema for BDF.

Lige så klart er, at vi også allerede nu bør overveje, om der ikke kan blive sat handling på nogle af alle de flotte ord om studenterudveksling i Østersøregionen. Kendskabet til, at vi bor i en fælles region vil unægtelig vokse, hvis man drager på studieophold eller gymnasietur til Riga, Gdansk eller Kiel. Og hvorfor ikke fra starten tænke Ukraine med? Naturligvis grænser landet ikke op til Østersøen. Men Østersøsamarbejdet kunne jo indtage noget af den rolle som det nordiske samarbejde gjorde efter 1989. Her forsøgte man at bruge samarbejdet til gradvist at sluse balterne tilbage til det internationale samarbejde. Når Ukraine nu officielt er EU-kandidatland, kan vi lige så godt komme i gang.